

Θερμιώτικα Νέα

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΔΡΥΟΠΙΔΕΩΝ

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΜΑΣ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022 και ώρα 18.00 θα πραγματοποιηθεί στην Πατριωτική Στέγη παιδική γιορτή.

Σκοπός μας είναι να έρθουν τα μικρά Θερμιώτοπουλά από 2 έως 12 ετών για να διασκεδάσουν και να περάσουν ευχάριστα ανταμώνοντας με τους καλοκαιρινούς τους φίλους.

Μπορείτε να δηλώσετε συμμετοχή στο τηλέφωνο 210-5904662 Δευτέρα - Τετάρτη - Παρασκευή 19.00-21.00 μ.μ. ή στο πλεκτρονικό μας ταχυδρομείο: info@syndesmosdryopideon.gr (ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ - ΗΛΙΚΙΑ ΠΑΙΔΙΟΥ).

Τα δώρα θα δοθούν προσωπικά στα παιδιά.

Φέρτε τα παιδιά σας στην Χριστουγεννιάτικη παιδική Γιορτή του Συνδέσμου στην Πατριωτική μας Στέγη δίνοντάς τους τη δυνατότητα να δεθούν με τις ρίζες τους.

ΚΟΠΗ ΠΙΤΑΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΕΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου την ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2023 και ώρα 18.30 προσκαλεί στην Πατριωτική Στέγη μας τους Θερμιώτες και τους φίλους του νησιού, στην κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίτας και στην επίσημη παρουσίαση του Ημερολογίου μας 2023.

Θα χαρούμε πολύ να είμαστε όλοι μαζί σ' αυτήν την χαρούμενη εκδήλωση.

ΚΑΛΕΣΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Από το 1953 τα θερμιώτικα κάλαντα αποτελούν έναν θεσμό (εξαιρουμένων των 2 χρόνων της πανδημίας).

Φέτος ξανά θα προσπαθήσουμε να κάνουμε «ποδαρικό» στα θερμιώτικα σπίτια.

Γι' αυτό το Δ.Σ. του Συνδέσμου καλεί τους πατριώτες οργανοπαίκτες και νεολαίους να δηλώσουν συμμετοχή για να στελεχωθούν τα κλιμάκια.

Μπορείτε να δηλώσετε συμμετοχή στο τηλέφωνο 210-5904662 Δευτέρα - Τετάρτη - Παρασκευή 19.00-21.00 μ.μ. ή στο πλεκτρονικό μας ταχυδρομείο: info@syndesmosdryopideon.gr αναγράφοντας ο πωσδήποτε τηλέφωνο επικοινωνίας.

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου Δρυοπιδέων Κύθνου

Τα κάλαντα

Γράφει η
Στάμη Τσικοπούλου - Μαρτίνου

Γεώργιος Σικελιώτης: Τα κάλαντα, 1962

Η λέξη κάλαντα προέρχεται από τη λατινική «calenda», η οποία με τη σειρά της προέρχεται από το ελληνικό ρήμα καλώ, ονομάζω. Καλένδες ονομάζονται, μάλλον από τον Ε' αιώνα, οι πρώτες ημέρες των ωραιώτερων μηνών, δηλαδή η αντίστοιχη των αρχαίων Ελλήνων «νουμηγία» (σημερινή πρωτομηνία) και αφορούσαν περίοδο πέντε ή επτά πρώτων ημερών του μήνα. Από αυτές περιφημότερες ήταν Καλένδες του Ιανουαρίου, οι οποίες συνδέονται με την έλευση του νέου χρόνου και γιορτάζονται με ιδιάτερη λαμπρότητα. Κατά τη διάρκεια των Καλενδών γίνονται αμοιβαίες επισκέψεις συγγενών και φίλων με ανταλλαγή δώρων κυρίως μέλι, ξέρα σύκα, ρόδια και χουρμάδες αλλά και μικρά νομίσματα.

Πιστεύεται όμως, ότι η ιστορία των Καλενδών πηγαίνει πολύ πιο πίσω στο χρόνο και συνδέεται με την Αρχαία Ελλάδα. Λίγοι γνωρίζουν για παράδειγμα, ότι τα σημερινά χριστουγεννιάτικα κάλαντα σχετίζονται με τον ύμνο που έψαλλαν τα παιδιά στην αρχαιότητα κατά τα «Πιανέψια», περιφέροντας την Ειρεσώνη.

Η Ειρεσώνη (από τη λέξη είρος που σημαίνει μαλλί προβάτου) ήταν ένα κλαδί ειλιάς ή δάφνης περπτυλγένον με λευκό μαλλί και στολισμένο με κορδέλες από λευκό και κόκκινο μαλλί. Στις κορδέλες αυτές έδεναν τις προσφορές των νοικοκυρτώνων που ήταν κάθε λογής καρποί σύκα, αμύγδαλα, καρύδια, ρόδια, αλλά και μικρά μπουκαλάκια γεμάτα κρασί, μέλι, λάδι ψωμί και πολλά άλλα*.

(*) Στη ζωοφόρο του Αγίου Ελευθερίου, της παλιάς εκκλησίας που βρίσκεται στα δεξιά της εισόδου της Μητρόπολης των Αθηνών, υπάρχει ανάμεσα σε άλλες και η παράσταση ενός παιδιού από τα προχριστιανά χρόνια, (αυτήν της εικόνας) που κρατά στον ώμο του ένα μλαδί διάφορης (βάγια), στολισμένο με καρπούς και κλωστές από άσπρα και κόκκινα μαλλιά προβάτου, την Ειρεσώνη.

Οι ενήλικες ψάλλουν τα κάλαντα συνήθως με τη συνοδεία μουσικών οργάνων, τύμπανο, φλογέρα κ.λπ. Οι «καλαντούτες» (τραγουδιστές των καλάντων) ρωτούν: «Να τα ποιύμε;» και αν η απάντηση είναι καταφατική, τότε ψέλλουν εξιστορώντας τα γεγονότα των ημερών, τη γεννηση του Χριστού, την έλευση του Αη Βασιλή κ.ά. Τελεώνουν πάντα με την ευχή «Και του Χρόνου» αφού παινέψουν τον νοικοκύρη, την κυρά και το σπίτι.

Τα έργα του Συνδέσμου μας

1. Τελείωσαν ήδη οι μονώσεις στην δεύτερη βεράντα, στην Σπιτάρα και στα δωμάτια του φύλακα. Επισκευάστηκε η οροφή στο δωμάτιο δίπλα στον φύλακα και βάφεται.

Η αιθουσα «Ειρήνη Μπούκη» στην Σπιτάρα επισκευάζεται και ελπίζουμε στο τέλος του χρόνου να είναι έτοιμη έτσι ώστε να αξιοποιηθεί για το πανηγύρι. Ευχαριστούμε τον εργολάβο μας Κώστα Δημ. Γονιδη και Γιώργο Τριπολπούτη για την πολύτιμη βοήθεια τους

2. Πετάχτηκαν τα σκουπίδια από τον παλιό φούρνο της Κανάλας, την Σπιτάρα και από μια αποθήκη του Συνδέσμου δίπλα στο δωμ. 29. Ευχαριστούμε τον Γ. Βασσάλο (Καρδιά) για την συμβολή του σ' αυτή τη δράση μας.

3. Και οι δράσεις μας συνεχίζονται: Ειδικό τεχνικό κλιμάκιο θα επισκεφτεί το μπάσκετ στην Κανάλα ώστε να έχουμε τεκμηριωμένη επιστημονική άποψη για τις παρεμβάσεις που θα χρειαστεί, για να μπορέσει να ξαναγίνει επισκέψιμο.

4. Ξεκινάμε και συντήρηση της Πατριωτικής μας Στέγης στο Αιγάλεω.

5. Επίσης θα γίνει αναβάθμιση του λογισμικού του Συνδέσμου και αγορά νέου προγράμματος καθώς και Ηλεκτρονικού Υπολογιστή.

Ημερολόγιο 2023: «Οι ανεμόμυλοι της Δρυοπίδας»

ΟΙ ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΙ ΤΗΣ ΔΡΥΟΠΙΔΑΣ

Επικλειτή Τοποθεσία Μάρκη
Φωτογραφία Γεώργιος Σταύρου Παναγίωτης Μάρκη

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2023

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΡΥΟΠΙΔΕΩΝ ΚΥΘΝΟΥ & ΕΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΡΙΧΑ

κέντρο όπου συγχωνούνται τα προβλήματα και τα νέα του χωριού, λέγονταν κοντοσυμπολιά, χωρατά και πειράγματα, γίνονται ακόμα και προξενιά. Στη δεύτερη στοιχείο των γειτονικών ανεμόμυλων: «Άλεθουν οι μύλοι; Όλα καλά!» Η πολώνω μάλιστα παραμονή τους εχεί - ανδρών και γυναικών - ώστον να επομαστεί το αλεύρι τους, συνετέλεσε να γίνει ο ανεμόμυλος ένα ιδιότυπο κοινωνικό

κέντρο όπου συγχωνούνται τα προβλήματα και τα νέα του χωριού, λέγονταν κοντοσυμπολιά, χωρατά και πειράγματα, γίνονται ακόμα και προξενιά. Στη σκιά του μαζεύονται οι κοπέλες το απόγευμα με τα εργάζειρά τους και οι νέοι τα βράδια οργάνωνται γλέντια.

Συγκρίνονται ακόμα οι νησιώτες του ανεμόμυλου με το καράβι, έδιναν την πρώτη θέση στον ανεμόμυλο, επειδή εκείνος δεν ταξίδευε με τις φονδοτούνες και μόλις απαντώντες κακοκαιαρία γετέφενε στε λιμάνι. Ο ανεμόμυλος, χτισμένος σε ανεμόδαρη τοποθεσία, ήταν πάντα εκτεθεμένος στις θεομυνίες. Συγκρίνοντας επίσης το μυλωνά και τον καπετάνιο θαύμαζαν πειραστόρερο τον πρώτο: ο καπετάνιος οδηγούσε το σκάφος του πρώμα με τον αέρα, ο μυλωνάς όμως έβαζε πάντα τα πανιά της φτερωτής. Μπάζοντας το πλοίο του σε λιμάνι, ο κα-

----- (Συνέχεια στη σελ. 4) -----

(Συνέχεια στη σελ. 3)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

• Η Ματίνα Κοκκινογένη -Λαμπίρη (Μ. Γιωργάρα) γέννησε αγόρακι στην Αθήνα.

Να ζήσει ευτυχισμένο με υγεία.

ΘΑΝΑΤΟΙ

• Απεβίωσε στην Αθήνα η Μαρία Γονιδάκη και θάφτηκε στην Κύθο έτών 88.

• Απεβίωσε στην Αθήνα ο Αποστόλης Γονιδάκης (Ζαβία) ετών 82.

• Απεβίωσε στην Αθήνα ο Γιώργος Κοκκινογένης (Γιωργάρας) ετών 92.

• Απεβίωσε στην Αθήνα ο Γιώργος Στίνης ετών 94.

Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους τους.

ΛΑΦΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ

ΕΚΛΟΣΗΣ

• Θα θέλαμε να επισημάνουμε το λάθος που έγινε στην προηγούμενη έκδοση μας στον τομέα των κοινωνικών θεμάτων και ειδικότερα στο παράρτημα των γάμων με το όνομα της Κατερίνας Λαρεντζάκη εκ παραδρομής γράφτηκε Γονιδάκη.

Τους ευχόμαστε ολόψυχα μια ζωή γεμάτη ευτυχία και αγάπη.

• Επίσης θα θέλαμε να ζητήσουμε συγνώμη στην οικογένεια Καρανάσου.

Η Μαρίέττα Καρανάσου (της Ρόης Μίτζολη) επέτυχε στην Νοσηλευτική Σχολή στην Πάτρα (και όχι η Ρόη).

• Εκ παραδρομής στο προηγούμενο τεύχος στην στήλη με την ανακοίνωση θανάτων ο συμπατριώτης μας Κωνσταντίνος Γκούμας αναφέρθηκε Κων/νος Βιτάλης.

• Επίσης στη στήλη των αρραβώνων ο Γιάννης Γκούμας αναφέρθηκε ως Γιάννης Βιτάλης.

Αποκαθιστούμε τα λάθη μας και ζητάμε την κατανόηση σας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η γραμματεία του Συνδέσμου Δρυοπιδέων Κύθουν είναι ανοικτή κάθε Δευτέρα - Τετάρτη - και Παρασκευή, 7:00 μμ - 9:00 μμ (τηλ: 2105904662).

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

► Την Λώρη Δημ. Κοκκινογένη για την αγορά νέων φωτιστικών που θα τοποθετηθούν στο πλακόστρωτο της Κανάλας.

► Τον Γιώργο Παπαϊωάννου (Νίτσας Κώνστα) που διούλεψε αδιάκοπα το παλιό πρόγραμμα του Συνδέσμου και κατάφερε να σώσει τις διευθύνσεις και όλα τα δεδομένα.

► Τον Γιώργο Γονιδάκη, σεμνό πατριώτη, ακούραστο «εργάτη» του Συνδέσμου μας, που βοηθά όλα τα Δ.Σ. του Συνδέσμου. Συμπαραστάτης, Σύμβουλός μας και εμψυχωτής μας σε κάθε μας ενέργεια.

► Τους Στάμη Τσικοπούλου - Μαρτίνου, Νίκο Στεφ. Μαρτίνο και Λυμπέρη Ζαμπέτα (αναπληρωματικό μέλος του Δ.Σ.) για τις συμβουλές και τη συμβολή τους στην έκδοση της εφημερίδας μας.

► Τον Γιώργο Λαρεντζάκη για τα κείμενα του που μας προσφέρει κάθε φορά με χαρά.

► Τον Μανώλη Βιτάλη (Δημ. Κωτσαρέλου) για τις τεχνικές του συμβουλές και κατευθύνσεις.

ΔΩΡΕΕΣ

► Η Ελένη και Πόπη Βενιού προσέφεραν 100 ευρώ στη μνήμη της μητέρας τους Μαρία Βενιού υπέρ των σκοπών του Συνδέσμου Δρυοπιδέων.

Ειρήνη Μπούκη ... ΤΕΛΟΣ!

Είχα την Τύχη - μαζί με άλλους δέκα συμβούλους Δ.Σ. και πολλούς άλλους ακόμη - να ζήσω από «κοντά» την αειμνηστή πιά, Πρόεδρο - Ειρήνη Μπούκη!

Τι να πρωτοθυμηθώ και τι να ξεχωρίσω... Υπηρέτησε πιστά, το Συνδέσμο, στα δύσκολα χρόνια του δικαστικού αγώνα, σε απόλυτη σύμπινοια με τα τότε Διοικητικά Συμβούλια, με συνεχείς ομόφωνες αποφάσεις γιατί πέτυχε, πρώτα απ' όλα να μάς ενώσει και να μάς μεταμορφώσει σε «μάχιμη ομάδα!» Κι όλα αυτά, με την ορμή της προσωπικότητάς της, με την ολόψυχη αγάπη της, με την πίστη και την αφοσίωσή της στα καθήκοντά της ως: ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΔΡΥΟΠΙΔΕΩΝ!

Ψάχνω «λέξεις» για να υμήνους και να υπενθυμίσω συνοπτικά το Έργο της κι οι πρώτες, που έρχονται στο νού μου, είναι πως ως άνθρωπος, ήταν ένας υπέροχος «Συνεργάτης» αλλά την ίδια στιγμή και ένας ακούραστος «Εργάτης».

Είναι γεγονός πως βρέθηκε καπετάνιστα στο πλοίο του Συνδέσμου μας, σε δύσκολα χρόνια κι αντιμετώπισε πολλές και μεγάλες φουρτούνες. Ποτέ όμως δε λύγισε, ούτε για μια στιγμή! Υπήρξε άκαμπτη στη Ιδεώδη της, με βαθιά πίστη στην Πλαναγά την Κανάλα! Έκανε πρώτα το σταυρό της και μετά, με την δική της «κατάθεση ψυχής» ως Πρόεδρος, πέτυχε όλους τους σκοπούς της συνδεσμικής ίδεας και σε όλα τα επίπεδα.

Όλα τα χρόνια της Προεδρίας της, έτρεχε - κυριολεκτικά - παντού και πάντα, αλλά άνοιξε και διάπλατα την αγκάλη της και χώρεσε όλους μας μα κυρίως, έκανε «δικό της πρόβλημα», ολόκληρο το Σύνδεσμο! Παράλληλα, ήταν αξιοθαύμαστα υποτακτική και σε όλες τις πολιτιστικές προτάσεις και σε όποιες επιστημονικές υπόδειξεις. Ευρηματική, όσο λίγοι άνθρωποι, από όσους έχω γνωρίσει κι αυτό το λέω γιατί πάντα εύρισκε την καλύτερη «λύση», αφού διούλευε - έστω και μόνη - για το κάθε ένα θέμα!

Στην είδηση του χαμού της, από τα φύλλα της πονεμένης μου καρδιάς, μαράθηκε ακόμα ένα, με το δικό της όνομα, που είναι βαθιά χαραγμένο με κεφαλαία γράμματα.

Αντικειμενικά πιστεύω «Μεγάλο Κεφάλαιο» στο συνδεσμικό βιβλίο, η Πρόεδρος Ειρήνη Μπούκη! Πολλές οι δικές της, Χρυσές Σελίδες στη μακρόχρονη Ιστορία του Συνδέσμου μας. Συνηθίζεται να λέμε, αναφερόμενοι, στο έργο κάποιου ανθρώπου, πως έβαλε το δικό του λιθαράκι, στην περίπτωσή της όμως θα πω πως εκείνη, έβαλε έναν ογκόλιθο στο συνδεσμικό έργο.

Για να καταλήξω με δυο λέξεις, σχετικά με τη μεγάλη προσφορά και το έργο της, δανείζομαι, αλληγορικά, τον τίτλο του βιβλίου: «Πόλεμος και Ειρήνη» για δύο λόγους: γιατί πολέμησε ηρωϊκά, για την ειρήνη που απολαμβάνουμε... και γιατί ως Ειρήνη έδωσε τη δική της μάχη και τερμάτισε επιτυχώς, ένα πόλεμο.

Είμαι σίγουρη, πώς όλοι μας, δεν θα την ξεχάσουμε ποτέ! Για τις θυσίες που έκανε στο «βωμό» του Συνδέσμου, για το ανάστημα που ύψωσε έναντι όλων αλλά και για τη δυναμική ταπεινότητα που την δέκρινε... Θεωρούσε αυτονότητη υποχρέωσή της, τη μάχη για την υπεράσπιση και την πρόσπιτη προστασία της Συνδεσμικής ίδεας!

Οι απόγονοί της, ας είναι Υπερήφανοι για την Μητέρα - Πρόεδρο Ειρήνη Μπούκη! Και οι Όλοι Μαζί ας συνεχίσουμε το Έργο της κι η Ψυχή της, θα αναπαύεται...

Άλλωστε, «το Τέλος», σημαίνει και «Αρχή»... Πιστεύω πως ευτυχώς, το Έργο της αειμνηστης Προεδρίου Ειρήνης Μπούκη, συνεχίστηκε επάξια και συνεχίζεται και τώρα με γυναίκα πάλι, τη νέα Πρόεδρο κ. Άννα Στίνη, που ήδη υπηρετεί επιτυχώς, τη δική της θητεία.

Με όλο μου το θαυμασμό
Μαριέττα Α. Γεωργούλη

ΣΤΟΝ αγαπημένο μας πατέρα Γιώργο Στίνη

Αντί στον άνθρωπό μας,
Αντί στον οδηγόπιτ μας
Αντί στον βράκο μας
Αντί στον ήρωα μας.

Δάκρυα θλίψης, πόνος μεγάλος, πατέρα μας ο χαμός σου μας πλήγωσε πολλά. Φεύγεις και παίρνεις μαζί σου κάθε τελευταία σταγόνα του παρελθόντος μας. Έφυγες και πήρες μαζί σου τις παιδικές μας αναμνήσεις, το σκληρό απόλυτο υφός σου και συνάμα τη γλύκα σου και το ενδιαφέρον σου για μας, για όλους χωρίς εξαιρέσεις.

Πήρες μαζί σου το βλέμμα σου, την αγάπη σου, τη λεθεντιά σου. Στάθκες ΜΑΝΑ και ΠΑΤΕΡΑΣ και τώρα θρηνούμε για δύο.

Αγκάθι ο χαμός σου, αμέτρητα δάκρυα στα μάτια, πόνος βαθύς και ακανής.

Μπαμπά μας θα λείψεις σε όλους μας. Οι κόρες σου, τα εγγόνια σου, οι γαμπροί σου σε λάτρευαν, σε σεβόντουσαν και σε άκουγαν.

Έλεγχες πάντα πόσο τυχερός ήσουν που είκες 4 κόρες.

Μα και ερείς πόσο τυχερές που ζίσαμε με τέτοιο πατέρα.

Ήσουν ο πιγέτης μας, ήσουν ο Θεός μας, ήσουν ο ΗΡΩΑΣ ΜΑΣ

Μετά από 36 χρόνια θα είσαστε πάλι μαζί με την μαμά... μα οι κόρες σας χωρίς εσάς.

Θα ζούμε με την ευχή σου και πάντα θα σε αναπολούμε στις οικογενειακές μας συναντίσεις.

Θα μεταφέρουμε τα μαθήματά σου αγάπης, αλληλεγγύης, ομόνοιας, φιλανθρωπίας και πατριωτισμού με τη σειρ

Τα Κάλαντα

(Συνέχεια από τη σελ. 1)

Το αποτέλεσμα ήταν εντυπωσιακό και έμοιαζε με το σημερινό χριστουγεννιάτικο δέντρο. Την Ειρεσιώνα κρατούσαν αγόρια που είχαν και τους δυο γνοίες τους εν ζωή και την περιέφεραν στους δρόμους της πόλης των Αθηνών τραγουδώντας από σπίτι σε σπίτι τις καλένδες (κάλαντα), λέγοντας ευχές και παινέματα για τον νοικοκύρη προσπαθώντας να επιπτύχουν ένα γενναιόδωρο κέρασμα. Μετά την περιφορά της την κρέμαγαν έξω από τη θύρα του ναού του Απόλλωνα αιλλά και πάνω από την εξώπορτά τους και την άφηναν εκεί μέχρι την ίδια ημέρα του επόμενου έτους για την αποτροπή κάπιου λοιμού, για να ικετεύει για ευλογία αγαθών, να φέρνει κάθε τι καλό αλλά και να δώχει το κακό όλη τη χρονιά. Το στόλισμα και η περιφορά της Ειρεσιώνης συνηθίζονταν στις γιορτές Πιανέμια και Θαργήλια. Οι γιορτές ήταν αφεωρωμένες στη θεά Αθηνά, τον Απόλλωνα και τις Ήρες. Ουσιαστικά, η Ειρεσιώνη, αποτελεί τον πρόδρογο του στολισμού του χριστουγεννιάτικου δέντρου. Το έθιμο αυτό ταξίδεψε μέσω των Ελλήνων ταξιδευτών και των Ευρωπαίων περιηγητών από την Ελλάδα στις βόρειες ευρωπαϊκές χώρες όπου δεν υπήρχαν ελιές, υπήρχαν όμως έλατα. Τα έλατα και τα άλλα δέντρα των βόρειων δασών άρχισαν να στολίζονται και κάπως έτσι έθιμο της Ειρεσιώνης επέστρεψε πίσω στην Ελλάδα εξευρωπαίσμένο και χριστουγεννοποιημένο, από τον Όθωνα και τους Βαυαρούς, 1840.

Μουσικοί. Κάλαντα στο Βυζάντιο, 1070

κτηριοτικό παράδειγμα αποτελούν οι περιοχές των Επτανήσων, της Θράκης, της Ηπείρου, των Κυκλαδών, των Δωδεκανήσων, του Ανατολικού Αιγαίου, του Πόντου, της Κρήτης και της Μικράς Ασίας. Τα παλαιότερα χρόνια τα κάλαντα δεν τραγουδόντουσαν μόνο, αλλά και παίζονταν από παραδοσιακούς οργανοπαίκτες. Για αυτό τον λόγο, πολλές φορές θύμιζαν περισσότερο παραδοσιακά τραγούδια, παρά κάλαντα. Στον Ελλαδικό χώρῳ έχουν καταμετρηθεί περισσότερες από τριάντα παραλλαγές μόνο των χριστουγεννιάτικων καλάντων. Στις μέρες μας, εκτός από τα παραπάνω, έχουν εισαχθεί και διάφορα αγγλοσαξενικά κυρίως χριστουγεννιάτικα τραγούδια, μερικά από τα οποία έχουν μεταγλωττιστεί στην ελληνική γλώσσα και δυστυχώς τείνουν να υπερκαλύψουν τα παραδοσιακά καλάντα.

Τα χριστουγεννιάτικα κάλαντα της Δρυπίδας

**Χιονιάνεννα, Πρωτούγεννα, πρώτη γιορτή των κόσμου,
εργείτε, δείτε, μάθετε, πων ο Χριστός γεννάτα.
Γεννάται κι αναθέρεται με μέλι και με γάλα,
το μέλι τρων' οι άρχοντες, το γάλα οι αφεντάδες.**

**Ανοίχτε τα κοντάκια σας, τα κατακλειδώμενά
και δύστε μας τον κόπο μας απ' το χρυσό πουγγή σας.
Κι' αν είστε από τους πλούσιους, φλονιά μη λυπηθείτε
κι αν είστε από τους δεύτερους, τάληρα και δραμάτιες
και αν είστε από τους πάμπτωχους ένα ζευγάρι κόπτες.**

**Και σας καληνυχτάζουμε, πέστε κομιθείτε,
ολίγον ύπνο πάρετε και ευθύς να σπρωθείτε,
στην εκκλησία τρέξτε με προθυμία μπετείτε,
ν' ακούστε και τον Χριστού τη θεία λειτουργία,
τον Ιησού μας τον Χριστού γέννηση την αγία.**

**Κι ευθύς όταν γυρίστε εις το αρχοντικό σας,
ενθή τραπέζι στρώστε, βάρτε το φαγητό σας,
δώστε και κανενός φτωχού, δότις να υπερείται,
δώστε και μας τον κόπο μας, αν είναι ο ορισμός σας
και ο Χριστός μας πάντοτε να είναι βοηθός σας.**

Και του χρόνου

Κατερίνα Λαρεντζάκη (Καϊντιέραινα)

Νικηφόρος Λύτρας: Τα Κάλαντα, 1872.

Στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία Καλένδες ονομάζονταν οι γιορτές και τα πανηγύρια που οι λεγόμενοι "Εθνικοί", συνήθιζαν να κάνουν στην 1η Ιανουαρίου και πολλές από τις οποίες διατηρήθηκαν από τους χριστιανούς. Οι Πατέρες όμως της Εκκλησίας απαγόρευαν ή απέτρεπαν το έθιμο αυτό, επειδή καταγόταν από τις εορτές των ρωμαϊκών Καλενδών, που είχε καταδικάσει η ΣΤ' Οικουμενική Σύνοδος το 680 μ.Χ. και το οποίο πιθανώς τάραζε την επιβλητικούς κατάνυξη σε όλους τους τομείς δραστηριότητας των πιστών, με τις γιορτές και ευχές που το χαρακτήριζαν.

Οι παλιές όμως συνήθειες του λαού, που ήταν μέρος της αρχαίας θρησκευτικής του λατρείας, ήταν βιώματα αιώνων και δεν ήταν δυνατόν να ξεριζωθούν και να σβήσουν, επειδή έδιναν ευκαιρία για διασκέδαση. Μπροστά στον κίνδυνο να διακοπεί το έθιμο, οι "πιστοί" εισήγαγαν δημοτικά ευχητικά τραγούδια για τις αντίστοιχες χρονικά θρησκευτικές εορτές και έτσι το έθιμο συνεχίζει και σήμερα με την ονομασία "Κάλαντα". Αν και αρχικά η Εκκλησία απέρριψε τα κάλαντα ως ειδωλολατρικό έθιμο, στη συνέχεια τα αποδέχτηκε και τα αφομοίωσε σε τόσο μεγάλο βαθμό που κατέληξαν να αποκτήσουν καθαρά θρησκευτικό περιεχόμενο (Χριστός γεννάται σήμερον, εν Βηθλεέμ τη πόλη,... ή Άγιος Βασιλής έρχεται...).

Αναλλοίωτο χαρακτηριστικό του εθίμου των καλάντων είναι το γνωστό σε όλους μας κέρασμα/φιλοδώρημα, το οποίο σήμερα είναι συνήθως κάπιο τραγούδι, όπως γλυκά, πίτες, αυγά, λουκάνικα, κότες, αμύγδαλα, ρόδια, κρασί, κ.ά. Γι αυτό και οι καλαντιστές προσπαθούσαν να πουν όσο το δυνατόν περισσότερα παινέματα, ώστε να πάρουν και μεγαλύτερο κέρασμα (Φέρτε μας κρασί να πιούμε και του χρόνου να σας πούμε...).

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα κάλαντα όλων των νησιών, μη εξαιρουμένων αυτών που λέγονταν παλιότερα στη Δρυπίδα, όπου οι καλαντιστές αφέρονταν περισσότερο χρόνο από το τραγούδι τους για να παινέσουν τον νοικοκύρη (Σε αυτό το σπίτι που ήρθαμε πέτρα να μην ραγίσει και ο νοικοκύρης του σπιτιού χρόνια πολλά να ζήσει...), παρά για εξιστορήσουν τα γεγονότα όπως τον ερχομό του Χριστού ή την έλευση του Αη Βασιλή.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι πολυάριθμες παραλλαγές καλάντων που υπάρχουν σε όλη την Ελλάδα, άλλα σε δημοτική και άλλα σε λόγια γλώσσα. Σχεδόν κάθε περιοχή, κάθε νησί, πολλές φορές και κάθε χωριό έχει τα δικά του, ξεχωριστά κάλαντα. Ανάλογα με τον τόπο και τις εποχές, τα παιδιά που ψάλλουν τα κάλαντα κρατούν πολύχρωμα φαναράκια, καράβια ή εκκλησίες φωτισμένες εσωτερικά, στούδερνα τριγύρων σε όλη την Ελλάδα, άλλα σε δημοτική και άλλα σε λόγια γλώσσα. Σχεδόν κάθε στολισμόνα σε λουλούδια σαν τους αρχαίους θύρουσι. Οι στοίχοι διαμορφώνονται ανάλογα με τις διαλέκτους και τα ιδιώματα της περιοχής και τη μουσική ανάλογα με την παράδοση του κάθε τόπου. Χαρα-

ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΝΑ ΓΟΝΙΔΑΚΗ (ΜΠΟΛΙΚΟΥ)

1) Οι γιαγιάδες εκείνης της εποκίνη μας έλεγαν διάφορες ιστορίες;

Είχαμε θρύλους και παραδόσεις.

Οι νεράιδες ήταν οι νεράιδες που τις βρίσκανε στα παπιτήρια που πατάγαν τα σταφύλια, στους ποταμούς που πλέναν οι γυναίκες. Τις είχαν συναντήσει πολλές φορές πάνω στο σπήλαιο ήταν η μόνη κατοικία τους και το βράδυ αργά, έβγαιναν στα τρίστατα του χωριού και κάνανε διάφορα πράγματα, φοβίζαν τον κόσμο. Στο νησί μας απάνω, μια οικογένεια λένε ότι είναι απόγονοι από τις νεράιδες. Αυτές χορεύανε στα αλώνια και αν πρόφτανες, και τους έπαιρνες το μαντίλι δεν μπορούσαν να φύγουν και κάπιος πήρε το μαντίλι και μετά την γεννηση την αγία.

Καθώς οι κοπανίδες ανεβοκατέβαιναν και χτυπούσαν το στρούμπι, το χωριό αντιλαλούσε παντού τους απόχοις, λες και κάποιος αόρατος μαέστρος συγχρόνιζε τα τύμπανα μιας αρχέγονης μυστηριακής τυμπανοκρουσίας. Στη συνέχεια το κοπανίδενο στάρι απλώνταν ξανά σε άστρο σεντόνι και οι νοικοκύρες, με τα μαντίλια στο κεφάλι, έπαιρναν το στάρι με τις χούφτες τους και το λίχνιζαν, για να αποκολυνθεί ο αποκολλημένος φλοιός του και να απομείνει ο καθαρός καρπός του σταριού. Τώρα πια ο στρούμπος ήταν έτοιμος για βράσιμο. Τον έβαζαν σε μεγάλα καζάνια και τον έβραζαν στη θράκα με χοντρά κούτσουρα. Μια μεγάλη κουτάλια τάραζε κατά διαστήματα το στρούμπο μέχρι να χυλώσει. Για να του δώσουν μάλιστα ιδιαίτερη νοστιμία, πολλές πατριώτισσες πρόσθεταν στο στρούμπο κι ένα κομμάτι λούντζα, παστό δηλαδή χοιρινό κρέας απ' τη μπρουνιά. Σαν τέλειωνε το βράσιμο, ο στρούμπος σερβιριζόταν μέσα σε πήλινες σκουτελές και προσφέροταν όχι μόνο στα μέλη της οικογένειας, αλλά και στους επισκόπους, στους φίλους, στους γειτόνους, στους συγγενείς. Έτσι ο στρούμπος έπαιρνε μια κοινωνική διάσταση και γέμιζε όχι μόνο το στερημένο στομάχι, αλλά πλημμύριζε και την ψυχή με αγάπη και αγαλίαση, χρονιάρες μέρες.

Ο στρούμπος τρωγόταν άλλοτε σκέτος, πολλές φορές όμως νοστίμιζε περισσότεροντας ζάχαρη ή ακόμα και φρέσκο γά

ΘΕΡΜΙΩΤΙΚΟ ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

“Η τοπική κουζίνα διαμορφώνεται από τη διαθεσιμότητα και την ποικιλία των προϊόντων που σχετίζονται άμεσα με τον τόπο, το κλίμα, τις συνθήκες και τα μέσα παραγωγής, την εποχή, τη θήκη και τα έθιμα. Εποικία κάθε τόπου αποτελεί σημαντικό κομμάτι του πολιτιστικού του πλούτου. Αυτόν τον πλούτο που πηγάδιζε από τη λιτότητα του θερμιώτικου επισχικού διαιτολογίου ανέδειξε με ευαισθησία η Στάμη Τσικοπούλου - Μαρτίνου που επιμελήθηκε το Συνδεσμικό Ημερολόγιο 2009. Με την ευκαιρία των εορτών που πλησιάζουν παραθέτουμε τα κείμενα για τον Δεκέμβριο και τον Ιανουάριο.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Η γη αρχίζει να πρασινίζει για τα καλά, καθώς φυτρώνεται το κριθάρι. Οι μεγάλες γιορτές των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς πλησιάζουν, ενώ η νηστεία του Σαραντάμερου μας προετοιμάζει να δεχτούμε το μήνυμά τους με καθαρή καρδιά. Με τις γιορτές έρχονται και τα πρώτα γεννητούρια των ζωντανών, αρνία και ρίφια. Το πρώτο πρόβειο γάλα, «η κλώστρα», που είναι πλούσιο σε λίπη και πρωτεΐνες, θα βραστεί και θα σουρωθεί για να μείνει στο τέλος τη πωρογαλιά (<πρωτογαλιά) για να προσφερθεί πασπαλισμένη με ζάχαρη, ως εκλεκτό γλύκυσμα. Τα παλιότερα χρόνια, οι περισσότεροι στο Χωράκι τα Χριστουγέννων έσφαζαν ένα μικρό χιρινό για να περάσουν τις γιορτές. Την παραμονή των Χριστουγέννων, τη νύχτα μετά την εκκλησία, η οικογένεια θα κάτσει γύρω από το τραπέζι και η νοικοκυρά θα σερβίρει βραστή κοτα σουπά. Καθώς πιάνει το κρύο πάντα στο φανάρι θα υπάρχει λιγή ζελαδιά, εκλεκτός μεξές για ένα γιορτάρι από το σώσμα.

Το φθινόπωρο στα περιβόλια φύτευαν σπανάκι, σέσκουλα, ραπανάκια, μαρούλια και κρεμμυδάκια. Τα άλλα λαχανικά, όπως τα κουνουπίδι και τα λαχανά, τα αγόραζαν από τους περιβόλαρηδες.

Σπανακόρυζο

Καθαρίζουμε το σπανάκι από τα κίτρινα φύλλα και το κόβουμε στη μέση αν είναι μακρύ. Τσιγαρίζουμε ένα ψιλοκομμένο κρεμμύδι, ρίχνουμε το σπανάκι και το γυρίζουμε μερικές φορές να μαραθεί κι αυτό. Προσθέτουμε την πάστα διαλυμένη σ' ένα ποτήρι νερό, αλάτι και πιπέρι, και τ' αφήνουμε να βραστεί σε σιγανή φωτιά. Προσθέτουμε τότε, αν χρειαστεί, ένα ποτήρι νερό και μόλις πάρει βράση και το ρύζι.

Στη νηστεία του Σαραντάμερου έτρωγαν πολλά φάρια της τράπας, επειδή αρκετοί νέοι συμμετείχαν στο τράβηγμα της στη στεριά και έπαιρναν την αμοιβή τους από τον ψαρά σε είδος. Στα πανηγύρια και στις γιορτές που έπεφταν μέσα στη νηστεία του Σαραντάμερου (η νηστεία αρχίζει στις 14 Νοεμβρίου, τον Αγ. Φιλίππου, και τελεώνει στις 24 Δεκεμβρίου, την παραμονή των Χριστουγέννων) και που δεν έτρωγαν κρέας αλλά ψάρι, έφτιαχναν μουνγιρή πηγητή. Το μουνγιρή είναι ένα παχύ ψάρι, σαν το χέλι, με κάταστρο κρέας.

Μουνγιρή πηγητή

Κόβουμε το μουνγιρή κομμάτια (μουρέλλα) και το βράζουμε μαζί με κρεμμύδια και σέλινο σε λίγο νερό, τόσο ώστε να το σκεπάζει, προσθέτοντας αλάτι και πιπέρι. Καταλαβαίνουμε ότι το μουνγιρή είναι έτοιμο όταν το πιάσουμε από το φτέρο του και αυτό έκολλάει. Αφαιρούμε το σέλινο, βράζουμε το μουνγιρή και το βάζουμε σε μια σκουτέλα. Το ζουμί το βράζουμε για λίγο ακόμα ώστε να γίνει πιο πτηκό και μ' αυτό καλυπτούμε τα μουρέλλα, προσθέτοντας και μπόλικο λεμόνι. Οταν κρυώσει το ζουμί, πήζει και γίνεται πηγητή.

Χοιρινό παστό με πατάτες ή ρύζι

Αποβραδίς βράζουμε από τη μπρουνιά ένα μεσίκλι (ένα κομμάτι από το παστό χοιρινό) και το βάζουμε όλη τη νύχτα στο νερό να ξαφνίσει. Την άλλη μέρα το βάζουμε στο καζάνι και το καβουρνίζουμε μ' ένα ψιλοκομμένο κρεμμύδι. Προσθέτουμε τον πελτέ διαλυμένο στο νερό και όταν γίνει το κρέας ρίχνουμε πατάτες ή ρύζι. Το φαγητό αυτό γίνεται και με φρεσκό κρέας.

Το χειμώνα το Σάββατο που έφτιαχναν το ψωμί βαστούσαν λίγο ζυμάρι και έφτιαχναν πούλους με το κρέας. Τον πούλο με το κρέας τον έτρωγαν τις Κυριακές και στις γιορτές του χειμώνα.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Γιάννης Πατεστής

Nίκης 23, Λ.Αξιωματικών, Περιστέρι, Τ.Κ 12136
Κιν. 6944 660 007, Τηλ./Fax. 210 57 81 002

Μέριχας - Κύδνος, Τ.Κ 84006
Κιν. 6944 660 007, Τηλ./Fax. 22810 32076
Email: gian3@otenet.gr

Πούλος με κρέας

«Κάναμε και πούλους με κρέας. Βάζαμε λίγη ζύμη, την ανοίγαμε λίγο και μετά έχουμε το κρέας το παστό, το χερνό, στο νερό βάλει απ' τη πρωτότερη μέρα και το τυλίσει μεσ' στη ζύμη και το ψήνουμε. Αυτό λέγεται πούλος». (Περιγραφή του πούλου από θερμιώτισσα από το αρχείο του Μ. Χίου.)

Τσικουλάτο

Σε μια κούπα κτυπάμε τον κρόκο ενός αιγαγού με ζάχαρη μέχρι να ασπρίσει και προσθέτουμε γάλα. Μπορούμε να προσθέτουμε και μια κουταλιά κακάο για να φύγει η αιγαγουλά. Παλιότερα αρωμάτιζαν το τσικουλάτο με φασκόμηλο ή τριμένη κανέλα. Το τσικουλάτο το θέναν στη παιδιά όταν ήταν άρρωστα για να δυναμώσουν. Στις γιορτές έφτιαχναν και γλυκά, έηροπτήγανα, τηγανίτες με το μέλι, λουκουμάδες, μελομακάρουνα και κουραμπιέδες με τη γλύνα (κουραμπιέδες που για να τους φτιάξουν χρησιμοποιούσαν αντί για βούτυρο από πρόβειο γάλα, τη γλύνα, δηλαδή το λίπος του χοιρινού που είχαν σύγινο).

Ξεροπήγανα

Σε μια λεκάνη βάζουμε 2 1/2 κιλά αλεύρι, ένα κουταλάκι σόδα (ή καλύτερα μπενίκι πάσουντερ), 3 αιγαγά χτυπημένα με 2 κουταλιές ζάχαρη και τα ζυμώνυμε μέχρι να γίνουν μια σφικτή ζύμη. Την αιφήνουμε λίγη ώρα και την ανοίγουμε σε πολύ λεπτά φύλλα. Κόβουμε τα φύλλα σε λουρίδες πλάτους όσο δύο δάχτυλα και σχηματίζουμε κύκλους ή τις δένουμε κόμπους ή φιόγκους και τις ρίχνουμε σε καυτό λάδι να ξεροπηγανούμεθαν. Σερβίρουμε τα ξεροπήγανα με μέλι, κοπανισμένα καρύδια ή αμύγδαλα, σουσάμι και κανέλα.

Μπορούμε όμως και να τα μελώσουμε όπως τα μελομακάρουνα. Βάζουμε στο καζάνι μέλι, νερό και ζάχαρη και το βάζουμε στη φωτιά να πάρει μερικές βράσεις. Αφού το ξαφρίσουμε, βουτάμε τα ξεροπήγανα μεσά στο σορόπι για λίγο. Όταν τα βγάζουμε τα πασπαλίζουμε με κοπανισμένα καρύδια ή αμύγδαλα, σουσάμι και τριψιμένη κανέλα.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Αρχηγινιά κι Αρχιχρονιά
Σάς φέρνουμε από τά Θερμιά
και απ' την παλιά σας γειτονιά
ένα μικρό δωράκι
λίγο στρούμπιτο στο δισάκι...

ΜανΜαν (Μανώλης Μάνεσης), Κάλαντα Συνδέσμου 1963

Με το έθιμο του στρούμπου αικόμια ζωντανό, ο Σύνδεσμος Δρυοπίδων επισκέπτεται την παραμονή της Πρωτοχρονιάς του 1963 τα θερμιώτικα σπίτια της Αθήνας, φέροντας μαζί με τις εικές του και θύμησες από τη ζωή στη νησί. Φαίνεται ότι από πολύ παλιά η αρχή του έτους σημαδεύσανταν γαστριμαριάκια, και όχι μόνο, από τον στρούμπο. Τη συνήθεια να παρασκευάζουμε οι θερμιώτες την παραμονή της Πρωτοχρονιάς στρούμπο πάνα σε άνων αιώνα πριν και ο Αντ. Βαληνγάδας στη Κυθνιακά του, που εκδόθηκαν το 1882, αν και τον αναφέρει ως «τσούμπιτο».

«Αρχιχρονιάς και δή τον εσπερινόν των καλλάνων παρασκευάζεται ίδιο φαγητόν διά σίτου βεβρασμένον μετά μέλιτος ή τυρίου, ο τσούμπος καλύμμενος, άπε τυμπανίζομενος (στουμπιζόμενος) πρός έκλεπτισιν». Αραγε φτιάχνει καμιά νοικοκυρά σήμερα στρούμπιτο παραμονή της Πρωτοχρονιάς το κοπάνισμα του δισακίου με το σταράκι;

Το έθιμο του στρούμπου περιγράφεται με γλαφυρότητα από τον Γιώργο Λαρεντζάκη (Καιντιέρη) στο άρθρο του που δημοσιεύθηκε το 1996, στον Φάρο του Μέριχα, για τα Πρωτοχρονιάτικα έθιμα, αποστάσιμα του οποίου δημοσιεύονται στην προηγούμενη σελίδα της εφημερίδας μας.

Καλή χρονιά λοιπόν... και με στρούμπιτο, έστω και αν αυτός φτιάχτηκε για τις ανάγκες... της φωτογράφησης.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Εφημερίδα πλέον είναι τριμπνη.

Για δράσεις και εκδηλώσεις που δεν είναι δυνατόν να ενημερωθείτε μέσω της εφημερίδας, η ενημέρωσή σας θα γίνεται μέσω της ιστοσελίδας του Συνδέσμου ή του προφίλ του Συνδέσμου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή πλεφωνικά ή με γραπτά μηνύματα στα τηλέφωνά σας.

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ ΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ;

▲ Αγαπητοί μου συμπατριώτες σας θέλουμε όλοι μας όπως ο καθένας δύναται. Είναι πολύ σημαντική η συμβολή σας είτε άμεση (με την συμμετοχή στις δράσεις μας) είτε έμμεση μέσω οικ